

הנוהגים לתת שלושה מטבעות גם כשאומרים "ובידך
לגדל ולחזק לכל". ושניהם כאחד טובים.

י. עוד אחרת, מי שעוזר ומסייע לתלמיד חכם, לוקח
ברכה למעלה ולמטה. ולא יוד, אלא שזוכה לשני
לחמים, מה שלא זוכה אדם אחר. וזוכה לעושר
שיתברך בזה העולם וכו'. (מתורגם מהזוה"ק פ' ויחי דף רמ"ב
ע"א).

יא. יזהר מאד לכבד את אשתו. (ע"פ הגמ' בבבא מציעא דף
נ"ט ע"א).

יב. יקנה כוס יקרה לקידוש, וישתמש בה. (אוצר המזל עמ'
תקל"ב).

סגולות נגד עין הרע

הח'מסה (כ'מסה)

אצל רוב עדות המזרח מקובלת ומפורסמת הסגולה נגד
עיה"ר והיא הח'מסה, דהיינו שעושים צורת פס יד
בעלת חמש אצבעות, ויש שכותבים עליה שדי, ומניחים
אותה על גבי תינוקות.

רמזים רבים לח'מסה, יש גם בתורה שבכתב וגם בתורה
שבע"פ, ונביא מקצתם:

[1234567]

כששלח יעקב מנחה לעשו, שלח לו חמשה מיני זכר וחמשה מיני נקבה. ובעת ששאל עשו את יעקב מי אלה לך, שאל רק על הנשים והילדים, ולא שאל על שארית המקנה, מכיון שהיה עשוי במנין "חמש" ולא יכול להשליט את העין על המקנה. לא כן בילדים שלא סידרם בחמישיות. ("שיח יצחק" לרבנו יצחק אלפייה זצ"ל).

[1234567]

[אוצר החכמה]

דבר נוסף באותו ענין, יעקב ענה לעשו (בראשית ל"ג, ה') "הילדים" בה"א - 5 ילדים אלו, חנן אותי אלוקים. וכביכול א"ל חִמְסָה פִּי עֵינֶךָ. [ויש אומרים בדרך צחות (שם ל"ב, ו'): ויהי לי שור (א) וחמור (ב) צאן (ג) ועבד (ד) ושפחה (ה), ואשלחה להגיד לאדוני למצא חן בעיניך].

[1234567]

דבר נוסף, ממה שאמר יוסף "ה"א לכם זרע", הזכיר אות ה"א, לבטל עין הרע. ורמז לדבר בתהלים (פרק פ"א פסוק ו'), עדות ביהוסף שמו וגו'. ביהוסף הוסיף לו ה"א, רמז לה"א הנ"ל.

דבר נוסף, כאשר קרא משה רבנו לישראל בפרשת נצבים (דברים כ"ט, ט"ו) כללם חמשה לימין וחמשה לשמאל והיינו: ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל - חמשה מימין. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציד עד שואב מימין - חמשה משמאל.

ונסיים בהוכחה מהזוהר אשר הביאה הרה"ג ר' ישעיה

דיין זצוק"ל בספרו "הולך תמים". מובא בזה"ק ויקרא דף פ"ו, מעשה בתינוק שהיה חולה, והתפלל עליו אביו שיחיה, וחי. אמרו לו, בן כמה בנך? א"ל עדיין לא הגיע לגיל חמש. א"ל רבי אליעזר, ח"ו, אנחנו מסתכלים עליו בעין טובה, ואין בנו היזק ראייה. ע"כ.

1234567 אוצר החכמה

הרודא (הפיגם) וסגולותיו

1234567 אוצר החכמה

הרודא - שיח נוי מזרחי, גבעוליו, עליו, ופרחיו מלאים בשמן המפיץ ריח נעים מיוחד. במשנה מוזכר בשם פיגם. (ראה שביעית פ"ט, מ"א).

1234567 אוצר החכמה

מלבד זה, פחו רב בטבעים מרפאים, כגון מניעת דלקת פרקים, ותרופה נגד כאבי ראש, וכאבי בטן ועצבים וכו', וכן מרפא פצעי אבעבועות, כמובא במסכת עבודה זרה (דף כ"ח ע"א).

בני עדות המזרח, משתמשים בו נגד עין הרע ליולדת ולתינוק ולכל "עינא בישא", ויתכן שהסיבה לכך, כיון שצורת עליו של הרודא ערוכים כ"ח'מסה" - כף יד בפתיחת חמש אצבעות.

בערבית קוראים לפיגם (רודא) - פיג'ל או פיג'ן. יתכן ומלה זו מורכבת משתי מלים ערביות שתרגומן: "בו שד" דהיינו, רוחות רעות. וע"י הפיגם יתרחקו מאוכלו וממחזיקו מזיקים שונים. וכפי שבעצם מאמינים

הערבים, שצמח זה מסוגל להרחיק שדים ורוחות.

א. אם נמצא בחבורה, וחושש מעין הרע שלהם, אז יאחז אגודל יד ימינו בתוך אצבעות יד שמאלו, ואגודל יד שמאלו בתוך אצבעות יד ימינו, ויאמר: אנא פלוני ^{אוצר החכמה} בן פלונית מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא, ככתוב (בראשית מ"ט, כ"ב): "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין". (ברכות נ"ה ע"ב). ויתרגל לעשות זאת בכל יום, קודם שיוצא מביתו. ("לשון חכמים" להגרי"ח זצוק"ל). וכנזכר בסעיף הבא.

ב. לפני צאתו לעסקיו, יאמר בבוקר ליד המזוזה: בן פורת יוסף, בן פורת עלי-עין. בנות צעדה עלי-שור: ואח"כ יאמר הפסוק מהסוף להתחלה: שור עלי צעדה בנות, עין עלי פורת בן, יוסף פורת בן.

ג. סגולה בדוקה ומנוסה נגד עין הרע, להניח בכיסו שן אחת של שום. ובספר "סמוכים לעד" לר' אליהו הכהן האיתמרי (בעל "שבת מוסרי") כתב הטעם, כי שום בגימט' רצון, ועי"ז מתעוררת מדת נוצר חסד, שהוא ג"כ אותיות רצון. (ספר "עולי עין" עמוד 186).

ד. לאדם שדורש ברבים או עושה דבר לפני רבים וחושש מעין הרע, ישתדל שלא יהנה מהכבוד שיעשו לו. (ואומרים בשם הבעש"ט ע"ה, שלפני שאדם דורש וכדו' ונכנס לפני

קהל, ועומדים לכבודו - יעשה וידוי ויחזור בתשובה, כדי שלא יפתחו את פנקסו וימצאו שאין מגיע לו כבוד, ונמצא שבזכותם חזר בתשובה). ויאמר "לשם יחוד" וכו' הריני בא לזכות את הרבים ולחזקם בדברי תורה חכמה ומוסר, לעשות נח"ר ליוצרנו וכו'. ויאמר לפני דרשתו אות ד' מאלפא ביתא "דבקה לעפר נפשי" וגו'. (ספר הזכירה).

ה. ללבוש טלית קטן. (ימלט נפשו סי' ז' סעיף ז').

ו. לקרוא כל יום פרק ל"א בתהלים. (שימוש תהלים פרק ל"א).
אח"ח 1234567

ז. בספר עולת החודש, כתב בשם הספרים, שמי שנולד בחודש אדר שני, אין עין הרע שולטת בו.
אוצר החכמה

ח. ברכת כהנים מסוגלת למנוע עין הרע. (האח נפשנו ערך ברכות אות ד').

ט. סגולה להנצל מעין הרע, לומר אלו הפסוקים (במדבר כ"א, י"ז-י"ט) על כוס יין מלא, ואלו הם:

אֶז יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת. עָלִי בְּאֵר עֲנוּ־לָהּ:
 בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, בְּמַחֲקָק
 בְּמַשְׁעֲנָתָם, וּמִמֶּדְבָּר מִתְנָה: וּמִמִּתְנָה נַחֲלִיאֵל.
 וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת: וְכֵן פִּסּוּק (בראשית מ"ט, כ"ב): בֵּין פּוֹרֶת
 יוֹסֵף, בֵּין פּוֹרֶת עָלִי־עֵין. בְּנוֹת צַעֲדָה עָלִי־שׁוֹר: וַיִּשְׁקָה

את היין לחולה, וירחץ פניו מהיין וירפא. ולא ילמד לאדם אחר, פן יאבדו שניהם. (דרך ישרה דף פ' ע"ב).

י. מי שיש לו בן נאה או בת נאה, יקרא להם כושי/ת, ועיי' לא תשלוט בהם עין הרע, וראיה מאשת משה.

ותדע, שכאשר יפגשו השדים באדם להרע לו, אז מתחילים לשבח ולומר לו כמה נאה זה. ולכן נוהגים לומר על אדם יפה: ה' ישמרך מכל רע, ועיי' מבטל ממנו עין הרע. (ספר זכירה).

יא. לשמור הקטנים מעין הרע, יש לחקוק על טס של כסף או נחושת, אות ה', ויניח על צווארם. (שם).

יב. שלא ישלוט עין הרע עיי' מנין (פי' כשופרים אנשים), אז יספור עיי' מקרא (תהלים כ"ח, ט'): הושיעה את עמך וגו' (שהוא מסוגל לשמירה). (שם).

יג. יקח עפר מבית הקברות וישרה אותו במים, ואח"כ יפזרו בארבע פינות הבית. (עולי עין עמ' 183 אות ב').

יד. סגולה שלא תשלוט עין הרע בתינוק כשיוצא אתו לטייל או לשוק - יכסה ראשו של התינוק. (שם אות ו').

טו. סגולה להנצל מעין הרע מאדם שבא פתאום - לומר פסוק (במדבר כ"ד, ב'): וַיֵּשָׂא בִלְעָם אֶת-עֵינָיו, וַיַּרְא אֶת-יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשִׁבְטָיו. וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: (שם

אות ז').

טז. יקח מעט מים מתוקים בתוך קערה, ויתן בהם מעט

מלח. (שם אות ט').

אוצר החכמה

אוצר החכמה

יז. יכתוב בכתובה תמה את המלה "מיכאל" שבע פעמים, ויקח עפר מהעיר שנולד בה, ויניח את שניהם בשקית קטנה, ויקשור אותה, ויתלה אותה על צווארו, ולא ינזק לעולם. (שם אות י').

ח"י. יקח חתיכה של כסף או של זהב בצורת ראש דג עם העיניים שלו, ויתלה האדם אותם בבגדו, או בשלשלת השעון שתולה בצווארו, או במקום אחר שיערב לו, וכן יתלה זאת לקטן בכובעו (או בכיפתו), או בחוט בצווארו במקום גלוי, והיא סגולה טובה לבטל עין הרע מן האדם הנושא אותה. (לשון חכמים ח"ב סי' ט"ו).

יט. עוד אחר, יש מביאים ראש דג ממש, ומולחים אותו ומייבשים אותו, ותולים אותו בחצר על הכותל, במקום גבוה וגלוי לעיני הכל, וגם זה טוב מאוד. (שם).

כ. יש נוהגים לחתוך מהדג את זנבו ולייבש אותו, ולתלות אותו בכניסה לבית לעיני כל. ויש נוהגים לגדל דגים בבית בתוך אקווריום, וגם שניהם טובים. (שמעתי). אך ייזהר מי שמגדל דגים באקווריום, לתת מזונם ולהחליף את המים לעת הצורך, שלא יגרום לצער בע"ח.

אוצר החכמה

כא. טוב לומר על כוס יין את הפסוק (בראשית מ"ט, י"א):
אֲסִרִּי לַגָּפֶן עִירָה, וְלִשְׁוֹרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו. כָּבֶס בְּיַיִן לְבָשׁוּ,
וּבְדָם-עֲנָבִים סוּתָה: ויכוין "אוסרי לגפן עירה", ס"ת
 בגימ' שם אדנו"ת ב"ה. (וזה"ק פ' ויחי דף רל"ט ע"ב).

כב. הבטה לשמים, מבטלת עין הרע. (שם עמ' 152).

כג. עסק התורה, סגולתה נפלאה ואין דוגמא לה, בבטול
 עין הרע. והגר"ח פאלאג'י זצוק"ל (בספרו "חפץ חיים")
 כתב בשם הרב "יד יוסף", ראייה לזה, מהא דאמרינן
 בברכות (דף כ' ע"א) שרבי יוחנן (שהיה יפה תואר כמובא בב"מ
 פ"ד ע"א) היה יושב בפתח בית הטבילה, והיו נשים
 רואות אותו, ולא חשש מעין הרע דנשים, כיון דהיה
 יושב ועוסק בתורה. (שם).

כד. יאמר ק"ש ערבית ושחרית, וזה מגן ממזיקין ומעין
 הרע. (שם).

כה. שינוי מקום מועיל להנצל מעין הרע. (ירושלמי שבת
 פ"ו ה"ט).

כו. אצל עדות התוניסאים והמרוקאים מקובל,
 שבמוצאי חג ראשון של פסח, אווזים ביד ימין מלח
 בתוך שקית ואומרים עליו ברכת ספירת העומר,
 והקטעים שאחרי הספירה, וכך עושים לילה לילה עד
 תום כל הארבעים ותשעה הימים. ובסוף, המלח ייהפך

להיות כקמיע ממש נגד עין הרע ודברים רעים. וכך שמעתי ממו"ר ועט"ר מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א, שכך היה נוהג מר אביו מרן הגאון מייסד הישיבה בעל "איש מצליח" זצוק"ל. (וראה עוד באות ע' ערך עומר).
[1234567]

כו. יקרא את אחד עשר הפסוקים המתחילים בנו"ן ומסתיימים בנו"ן, ואחריהם יקרא התפלה נגד עין הרע. וכולם כאחד מופיעים בסדור "איש מצליח" מהדורא בתרא (עמ' 547). קחם משם.
[1234567]

כח. סגולה בדוקה נגד עיה"ר היא "אבן תכלת" - אבן שצבעה כחול או תכלת וישים אותה על הילד, או יעשה טבעת וישים בתוכה אבן שצבעה כחול או תכלת. וכן בגד תכלת ילביש לתינוק, ועי"ז לא יפגע מעין הרע. (שם אות ל"ה).

כט. להשתדל לכסות כל חפץ מעיני בני אדם זרים, כדי שלא יראו אותו בני אדם, שאין הברכה מצויה אלא בסמוי מן העין. [כמובא בב"מ דף מ"ב ע"א]. (שם אות ל"ז).

ל. קבלה מפורסמת, לכרוך חוט אדום סביב קבר רחל אמנו, ואחרי שמוציאים אותו משם, חותכים אותו לחתיכות, וקושרים סביב פרק היד. (שם עמ' 188 אות מ"א).

לא. עוד דבר, יתרגל לעתים קרובות באמירת הפסוקים

(בראשית כ"ה, כ"ז): וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, יוֹשֵׁב אֱהָלִים. וְאָנִי
 בָּרַב חֲסִדִּים אֲבֹא בֵיתִי, אֲשֶׁת־תָּוָה אֶל־הַיֵּכָל קָדְשְׁךָ
 בִּירְאָתְךָ: (תהלים ה', ח') וַיֵּשֶׁא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו, וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשֶׁבֶט־יו. וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַאֲדַמָּה יֵאָהֲרֹנָה:
 (במדבר כ"ד, ב'). (שם אות מ"ד).

לב. יקח מים בכלי וישים בו מעט מלח, ויכבה במים
 אלו שלש גחלים, וירחץ במים אלו פניו וידיו. (שם עמ'
 190 אות ח"ן).

לג. זכות ישיבת ארץ ישראל, מגינה מפני עין הרע. (עולי
 עין עמ' 124).

לד. סגולה פשוטה להנצל מעין הרע, יעשה כל מעשיו
 לשם שמים. כי כל העושה מעשיו לשם שמים, אלוקי
 אברהם בעזרו, ואין עין הרע שולטת בו. (שם אות י"ז).

לה. יום ח"י בחודש (ולא משנה איזה חודש), וכן יום כ"ד
 מסוגל להציל את האדם מעין הרע. ולכן, בתאריך הנ"ל
 יקרא ספר שופטים כולו. (כי זה מסוגל להנצל מעין הרע).
 (מראה הילדים ערך ימים).

סגולות לרפואת ובריאות העיניים

א. סגולה נפלאה וקלה לביצוע, ועל ידה תתחזק ראיית
 האדם, היא: ללמוד או לקרוא בכל יום כמה שורות